

FOLKHÄLSORÅDET

Verksamhetsberättelse 2013

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sid

1. Inledning.....	3
1:1 Folkhälsorådets ledamöter med ersättare 2013.....	3
1:2 Verksamhetskontakter/Adjungerande tjänstemän knutna till Rådet	4
2. Trygg- och folkhälsoarbete i Götene kommun under 2013	4
3. Rådets styrkort 2013	4
4. Fokusområde: Ett tryggt gott liv för alla i Götene kommun	4
4:1 Trygghetsvandringar dag- och nattetid	4
4:2 Planering inför Rådets stimulansmedel år 2013.....	5
4:3 Femton genomförda stimulansprojekt 2013	5
4:4 Webbansökan och utvärdering	5
4:5 Dokument och data	6
4:6 Brottsförebyggande arbete	6
4:7 Kraftsamling mot lagning av alkohol till ungdomar.	7
5. Fokusområde: Delaktighet och inflytande i samhället	7
5:1 Psykisk hälsa	7
5:2 Gemensamt fokusområde genom Skaraborgssamverkan.....	7
5:3 FN:s konvention om barns rättigheter	8
5:4 Lokala och externa dialoghändelser	8
6. Medel till förfogande, övrigt.....	9
6:1 Medel till förfogande, övrigt	9
7. Budget 2013.....	9
8. Femton genomförda stimulansprojekt under 2013.....	10

1. Inledning

Folkhälsorådet utgår från ett trygghets- och hälsofrämjande perspektiv. Hälsofrämjande arbete tar sin utgångspunkt i *friskfaktorer och arbetar för att stärka resurser för god hälsa*. Hälsofrämjande uppfattas alltmer som en väsentlig del av hälsoutveckling. Genom hälsofrämjande åtgärder kan man avsevärt bidra till att minska ojämlikhet i hälsa, garantera mänskliga rättigheter och bygga socialt kapital. För att nå en god folkhälsa krävs ett arbetssätt som präglas av långsiktighet i kombination med samverkan med och mellan olika politiska områden, sektorer, yrkesgrupper och befolkningen. Folkhälsorådet är ett politiskt samverkansorgan mellan Götene kommun och Västra Götalandsregionens Hälso- och sjukvårdsnämnd 9 och regleras i ett avtal vars syfte är att förstärka och utveckla det lokala folkhälsoarbetet. Folkhälsorådet sorterar under kommunfullmäktige. I rådet finns även tjänstemän från kommunens verksamheter. Politikerna i Rådet har under år 2013 representerat de olika politiska beredningarna/nämnderna i kommunen och Hälso- och sjukvårdsnämnd 9. Deltagarnas roll har varit att föra ut trygg- och folkhälsofrågorna i de beredningar/nämnder/verksamheter de representerar så att trygghets- och folkhälsoperspektivet beaktas i de politiska besluten. Under året har Folkhälsorådet haft sammanträden 5 februari, 14 maj, 17 september och 10 december.

1:1 Folkhälsorådets ledamöter med ersättare 2013

Rådet består av ordinarie politiker från kommunala beredningar/nämnder och från hälso- och sjukvårdsnämnd 9, Västra Götalandsregionen.

Åke Fransson (S) ordförande, Kommunfullmäktige
Johnny Johansson (C) ersättare Kommunfullmäktige

Ann-Marie Widegren (M) vice ordförande, Kommunstyrelsen
Eva-Lena Öman (V) ersättare, Kommunstyrelsen

Arnold Cedving (KD) Samhällsbyggnadsberedningen
Kjell Gustavsson (C) ersättare Samhällsbyggnadsberedningen

Gunilla Sundbeck (GF) Vuxenberedningen
Kerstin Wiklund, (MP) ersättare Vuxenberedningen

Margareta Palmqvist (FP) Barn- och ungdomsberedningen
Ulrika Durk (S) ersättare Barn- och ungdomsberedningen

Gun Gustafsson (S) Räddningsnämnden
Lars Widegren (M) ersättare Räddningsnämnden

Kerstin Karlsson (S) Utförarstyrelsen

Linnea Andersson (M) Hälso- och sjukvårdsnämnd 9
Magnus Gunnarsson (MP) Hälso- och sjukvårdsnämnd 9

1:2 Tjänstemän knutna till Folkhälsorådet

Karl-Arne Hennersten, enhetschef, Kvalitet och utveckling
Dag Högrell, risk och säkerhetssamordnare, Serviceenheten
Tove Wold-Bremer, folkhälsoplanerare, Folkhälsoenheten
Anders Johansson, platsbefäl, polisområde Västra Skaraborg
Helen Benjaminsen, polisområde Västra Skaraborg
Anders Olofsson, verksamhetschef, Kinnekullehälsan vårdcentral

Adjungerande tjänstemän knutna till Folkhälsorådet

Louise Ahlgren, samverkansansvaring, Försäkringskassan
Git Axnemon, arbetsförmedlingschef, Arbetsförmedlingen

2. Trygg- och folkhälsoarbete i Götene kommun under 2013

Det lokala folkhälsoarbetet i Götene kommun utgår från visionen
*att skapa en god livsmiljö för alla kommuninvånare där barn och ungdomar står i centrum
och syftar till att skapa jämlikhet i hälsa.*

3. Rådets styrkort 2013

Folkhälsorådet utgår från ett ettårigt styrkort samt samverkansavtalet mellan polis och kommun. Tillsammans lyfter de fram:

- Ett tryggt gott liv för alla i Götene kommun
- Delaktighet och inflytande i samhället

Med en vision där barn och unga placeras i centrum innebär att arbetet måste bedrivas på alla nivåer och för alla målgrupper i samhället. Målgrupperna barn och ungdomar särskilt prioriterade genom Rådets olika styrdokument både på kort och på lång sikt.

4. Fokusområde: Ett tryggt gott liv för alla i Götene kommun

Vad är viktigt för ett tryggt och gott liv i Götene kommun? *Samarbete och samverkan!*
För att nå resultat i trygghets- och folkhälsoarbetet har Rådet skapat förutsättningar för samverkan mellan olika aktörer att utveckla nya arbetsformer för en positiv livsmiljö i kommunen. Av Rådets budget avsätts riktade stimulansbidrag ca 200 000 kr till olika projekt som drivs av ideella aktörer i samverkan med offentlig verksamhet.

4:1 Trygghetsvandringar på dag- och nattetid för allmänhetens känsla av trygghet.

Trygghetsvandringar för allmänheten i boendemiljön är ett bra sätt att öka känslan av trygghet samt att lyssna på medborgarnas synpunkter och idéer.

Att vuxna vistas utomhus för att finnas till hands för ungdomen. Vuxnas närvaro har en positiv inverkan ungdomars trygghetskänsla.

Verksamhetsmål 2013

Gemensam strategi för trygghets- och säkerhetsarbete.

Uppföljning:

Under året arbetas det med att få igång vandring kväll-och nattetid som ett stöd till våra ungdomar. Två varianter planerades; trygghetsvandring på natten med föreningar samt försök till att föreningen Nattvandrarerna Götene kommer igång igen. Det visar sig dock svårt. Till informationskvällen i januari kommer det endast en intresserad person.

Föreningarna Kinne Vedums if och Sils If trygghetsvandrar vid valborg och skolavslutning tillsammans med kommunens fältare, fyra gånger enskilt under hösten samt gemensamt vid Lucia.

4:2 Planering inför Rådets stimulansmedel år 2013

Rådet bidrar till att förstärka och utveckla samarbetsformer genom ekonomiskt stöd, en stimulanspeng. Möjligheter till delaktighet och inflytande är kärnfrågor för ett demokratiskt samhälle och har visat sig även påverkat folkhälsan.

Det skapar kreativitet och handlingskraft, fler aktörer finner varandra och samarbetet ger förtroende och tillit.

Kriterier för att beviljas medel är att bredda samarbetet mellan ideella och offentliga sektorn. Stimulera till nytänkande i trygg- och folkhälsoprojekt och att det finns ett långsiktigt tänkande även om det sker i projektförm.

Verksamhetsmål 2013:

En bred samverkan mellan den ideella sektorn och/eller den offentliga sektorn

Barn och ungdomar är delaktiga och har inflytande.

Uppföljning:

Under hela året pågår ständigt ett arbete med möten, samtal och funderingar kring nya projekt samt även tankar på att utveckla pågående arbeten. Ibland leder möten eller diskussioner fram till att idén behöver bearbetas ytterligare, ibland kan det vara läge att starta upp ett nytt arbete. Ibland leder det kanske inte till något alls, mer än ett bra samtal.

Det hela mynnar ut i drygt tio projekt, helt nya och tio pågående projekt som får minst ett år till på sig att utveckla sin idé.

De projekt från 2013 som vill kommer att ges möjlighet till att fortsätta, dock längst tre år.

4:3 Sexton genomförda stimulansprojekt 2013

Rådet bidrar med att skapa förutsättningar för att utveckla nya samarbetsformer tillsammans med många olika aktörer för att stimulera, inspirera och genomföra hälsofrämjande arbete.

Under 2013 har femton stimulansprojekt genomförts, varav sju projekt som fortsätter både från år 2012 och år 2011.

Verksamhetsmål 2013:

En god samverkan mellan den ideella sektorn och offentliga sektorn

Uppföljning/resultat

Resultatet har blivit att medborgares idéer och engagemang tillsammans med olika aktörer skapat flera stimulansprojekt. Samverkan har bidragit till nya kontaktytor, ökad kunskap, förtroende och tillit i samarbetet. Detta kommer till nytta i dagsläget och även inför framtida arbeten för en trygg och hälsosam livsmiljö. För vissa verksamheter har projektarbeten kunnat permanentas i ordinarie verksamhet. Se kort sammanställning av projekten sid 12-13. Varje projekt har utfört en slutredovisning med stöd av Götenemallen eller en webbutvärdering som finns på Rådets sida.

4:4 Webbansökan/utvärdering

Det ska vara enkelt att både söka pengar och utvärdera projekt. Både ansökan och utvärderingen kan Du göra på nätet. Att kritiskt granska det man gör och att reflektera över erfarenheter och iakttagelser, gärna tillsammans med andra är ett viktigt inslag i folkhälsoarbetet.

Verksamhetsmål 2013

En god samverkan mellan den ideella sektorn och offentliga sektorn

Uppföljning/resultat

En enklare webbmall finns på hemsidan, både för ansökan och utvärdering.

4:5 Dokument och data

För att stimulera till analyser och reflekterande diskussioner är det viktigt att ta vara på befintliga kartläggningar, rapporter och undersökningar från olika myndigheter, organisationer m.fl. Detta är viktigt för att få en helhetsbild och ett underlag för bl.a. Rådets planering av trygg- och folkhälsoarbetet i kommunen.

Verksamhetsmål 2013

Befintliga underlag används i analys och prioriteringar

Uppföljning/resultat

Under året som gått har undersökningar och data presenterats för Rådets ledamöter och tjänstemän. Folkhälsorådet har även fått ta del av information från t.ex. Försäkringskassan, samt föreläsare Mia Börjesson och Hans Abrahamsson samt barnfattigdom med Alexandra Lange och Anders Johansson från Rädda barnen

En del av dessa finns på Rådets hemsida. Eftersom alla medverkande i Rådet har ett ansvar att förmedla information/kunskap vidare till sina beredningar/nämnder och verksamheter så blir det en stor spridning av dessa data och dokument. Några exempel:

Levnadsvillkor i Skaraborg 2013, Folkhälsopolitisk policy Västra Götaland, Öppna jämförelser trygghet och säkerhet, och brottsstatistik.

4:6 Brottsförebyggande arbete

Folkhälsorådet skall vara ett diskussionsforum där brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor skall integreras i folkhälsofrågorna. Dessutom ta tillvara allmänhetens synpunkter och idéer om hur man tillsammans skapar en tryggare och säkrare kommun att vistas och bo i.

Verksamhetsmål 2013:

Gemensam strategi för trygghets- och säkerhetsarbete

Uppföljning/resultat

Trygghet är en välfärdsfaktor. Öppna jämförelse inom området trygghet och säkerhet är den andra rapport som har tagits fram av Sveriges kommuner och landsting i samarbete med Räddningsverket. I rapporten framkommer att Götene kommun är rankad på plats 40 totalt i landet men på 3:e plats bland varuproducerande kommuner, alltså bland de tryggaste kommunerna i Sverige. Götene kommunen har tecknat ett avtal med Polisen kring samverkan om det brottsförebyggande arbetet i Götene kommun.

En kontinuerlig information om brottsstatistik, har presenterats för Rådet, även en nulägesrapport hur det ser ut lokalt i kommunen av polis Anders Johansson (första delen av år 2013) och Helen Benjaminsen (andra delen av år 2013).

Folkhälsorådets Brå-utskott förbereder de brottsförebyggande frågorna.

BRÅ-nätverk.

Under 2013 har BRÅ-utskottet i Götene bjudit in de andra kommunerna i Skaraborg till ett BRÅ-nätverk där man tillsammans diskuterar olika gemensamma frågor.

4:7 Kraftsamling mot langning av alkohol till ungdomar.

Bakom varje ungdomsfylla finns en vuxen, var med och förhindra den. Därför har en gemensam satsning inför skolavslutningen gjorts av mellan Polisen, Skolan, Rådet, Folkhälsoenheten Skaraborg och kommunen.

Verksamhetsmål 2013:

Gemensam strategi för trygghets- och säkerhetsarbetet

Uppföljning/resultat

Alla vårdnadshavare till elever i årskurs 7, 8 och 9 har fått ett brev hemskickat med posten innehållande information om vikten som vuxen/förälder inte bjuda på alkohol hemma. Att som vuxen tydligt uttalar att det **ej** är OK att som minderåring dricka alkohol. Roll up med samma budskap har placerats i Centrumhuset, här passerar dagligen många medborgare.

Vi har under året startat upp trygghetsvandring på natten, där vuxna från olika föreningar är engagerade. Föreningarna får ett bidrag från rådet för utfört uppdrag.

---

5. Fokusområde: Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet, inflytande är förutsättningar för en god hälsa och trygghet. Ett centralt begrepp som skall omfattas alla i Götene kommun är medskaparanda. Rådet är en tvär- politisk organisation. Kopplat till Rådet finns ett Brå-utskott som förbereder de brottsförebyggande frågorna inför Rådets möten och en beredningsgrupp med tjänstemän som förbereder de frågor som handlar om en hälsosam livsmiljö.

5:1 Skaraborgarna ska ha Sveriges bästa hälsa år 2020

En gemensam utbildningssatsning genomfördes den 22 november i Hjo för kommunledningarna och Folkhälsoråden i Skaraborg. Dagen inleddes med en föreläsning med Hans Abrahamsson i social hållbarhet i den stora samhällsomdaningen som präglar vår tid. Dagen fortsatte med ett seminariepass med goda exempel från kommunerna i Skaraborg. Götene kommun deltog med information om skateparken, från idé till invigning.

Verksamhets mål 2013:

En god samverkan mellan den ideella sektorn och offentliga sektorn

Uppföljning/resultat

Förmiddagen avslutades med kommunvisa diskussioner om vad nästa steg blir på hemmaplan. Arbetet är en del i den gemensamma satsningen att ”Skaraborgarna ska ha Sveriges bästa hälsa år 2020.

5:2 Gemensamt fokusområde genom Skaraborgssamverkan

Arbete med fokusområde är en del i nu gällande samverkansavtal mellan hälso-och sjukvårdsnämnderna Östa och Västra Skaraborg och kommunerna i Skaraborg. Med fokusområde avses ett område eller befolkningsgrupp som anses angelägen att prioritera för en gemensam kraftsamling. Under 2013 har fokusområdet varit socioekonomi samt målet att ”Skaraborgarna ska ha Sveriges bästa hälsa år 2020”.

Verksamhetsmål 2013:

Olika forum för diskussion, reflektion och information.

Uppföljning/resultat

Utbildningen i socioekonomi med nationalekonom Ingvar Nilsson fortsatte under året. I Götene har under hösten två personer gått utbildningen. Folkhälsorådet har stått för kostnaden för utbildningen.

Den 6 september arrangerades en strategidag i ämnet socioekonomi. Med på dagen var Ingvar Nilsson samt personal från Fryshuset i Stockholm.

5:3 FN:s konvention om barns rättigheter

Enligt Folkhälsorådets styrkort arbetar vi för att göra Barnkonventionen känd och använd. Utbildningar för en del av kommunens olika verksamhet planeras.

Verksamhetsmål 2013:

Barn och ungdomar är delaktiga och har inflytande

Uppföljning/resultat

Fokus under året har varit att utbilda inom Barnkonventionen. Den 4 oktober hölls en utbildning för Folkhälsorådet i barnfattigdom och Barnkonventionens grunder. Föreläsare var Anders Johansson och Alexandra Lange från Rädda barnen. Intresserade från andra verksamheter samt föreningar var också välkomna. För tredje året i rad var Götene kommun en Kulturplanet i Rädda barnens regi. Folkhälsorådet deltog aktivt under Mångfaldsveckan v. 26. Syfte var att alla barn ska få göra något roligt under sommarlovet tillsammans med andra.

5:4 Lokala och externa dialoghändelser

Rådet samarbetar med andra kring forum för dialog, information och samtal kring en trygg och hälsosam livsmiljö för alla i Götene kommun.

Verksamhetsmål 2013:

Olika forum för diskussion, reflektion och information

Uppföljning/resultat

Här ges exempel på några tillfällen som Folkhälsorådet har varit ”synliga och tillgängliga” för medverkan och varit delaktiga på olika sätt för medborgarna i Götene kommun.

- Manifestation Stimulansprojekten 2013, beviljade projekt presenteras för pressen i mars och en gemensam genomgång med alla kontaktpersoner om bl.a. halvårsrapport, fakturering och utvärdering.
- Mångfaldsvecka och mångfaldsgrupp. Arbetet fortsätter under hösten i gruppen och med en musikföreställning för elever och allmänhet med Hi hat express.
- Folkhälsoplaneraren deltar i arbetet med att planera och genomföra Skateparksinvigning. Folkhälsorådet är även silversponsor.
- Folkhälsoplaneraren deltar i arbetet med att planera och utföra en Mångfaldsvecka i kommunen. Stort intresse hos medborgare och press.
- Folkhälsoplaneraren deltar i planering och genomförande av ett Open space i januari kring ”Invånarna i Skaraborg ska ha Sveriges bästa hälsa år 2020”. Dagen riktar sig till politiker och tjänstemän i Skaraborg.
- Seniordagen, tema Gemenskap för alla, Parken Götene, 12 september. 50-tal utställare och ca 500 besökare. Tioårsjubileum 2013.
- CAN-enkät genomförs i Götene kommun under våren. På hösten i samband med att resultatet kommer arrangerar Länsstyrelsen en ANDT-dag där diskussioner förs om hur vi gemensamt arbetar vidare med frågan.

- Gratisbad på Västerbybadet (utöver Mångfaldsveckan) på höstlovet och jullovet. Entrén betalas av Folkhälsorådet.
- Fyra Berättaraftnar på äldrecenters Mötesplats, välbesökt och uppskattat. Kända Götene profiler engagerades.
- Folkhälsorådet bjuder in pressen efter varje möte för att på så sätt belysa folkhälsoarbetet samt informera om vilka frågor som diskuterats.
- Folkhälsoplaneraren deltar i arbetsgruppen gällande informationsvecka "Våra förgrömmade ungar" v.12 med tema på ADHD, Asperger eller liknande funktionsnedsättningar.
- Folkhälsoplaneraren deltar i nätverket Drogförebyggarna Skaraborg. Tre utbildningar i preparatkunskap har erbjudits allmänheten under året samt kraftsamlingsdag kring vattenpipa och ung i trafiken.
- Ett arbete kring ett dopningsfritt Skaraborg pågår. Gymmen i Götene kommun, Västebybadet och Life club, deltar båda i arbetet.
- Folkhälsoplaneraren deltar i det lokala Folkbildningsrådet (samverkan studieförbunden), tillsammans med Lidköping och Skara. Med i det arbetet är även kultursamordnarna i kommunerna.
- Folkhälsorådet bidrog med medel till frivilligarbetarna och anhörigvårdarnas julfest.
- MHF:s 60-årsjubileum stöttas av Folkhälsorådet.
- Satsning om nätmobbning tillsammans med Rädda barnen och skolan.
- Stöttade studieförbundens kick off i att stärka landsbygdsutveckling med bl.a. Håkan Andersson som föreläsare under oktober månad.
- Länsstyrelsepengar till småkommuner till stöd i det förebyggande arbetet. Åttor och nior samt Folkhälsoråd och allmänhet fick ta del av Mia Börjessons föreläsning den 10 december.

6. Medel till förfogande, övrigt

6:1 Medel till förfogande, övrigt

Rådets administrativa kostnader för marknadsföring som t.ex. utställningar och tryckmaterial. Representationskostnad bl.a. till centrumkafé, föreläsare och andra samarbetspartner samt stöd till folkhälsoarbetet i kommunen.

7. Budget 2013

Samarbetsavtalet där Folkhälsorådets verksamhet samfinansieras med Götene kommun och Västra Götalandsregionen, Hälso- och sjukvårdsnämnden Västra Skaraborg. Enligt samarbetsavtalet satsar båda parter vardera 10 kr per invånare.

Under 2013 avsatte kommunen även 45 000 kr för det brottsförebyggande arbetet.

Fördelningen är:

▪ Götene kommun:	195 000
▪ Västra Götalandsregionen:	195 000
▪ Brottsförebyggande	45 000

Budgeten för år 2013 uppgår således till 435 000 kr

Redovisning av kostnader för Folkhälsorådets arbete med trygghet och folkhälsa år 2013

16 stimulansprojekt 2013: 200 000 kr

En kortare beskrivning och utvärdering för vart och ett projekt finns att få från folkhälsoplaneraren.

Gemensam reseagenda– Äldre möter yngre, yngre möter äldre (år 1)

För alla sinnen (år 2)

Kamratstöd (år 2)

God mat och rörelse (år 1)

Esperanza tjejgrupp (år 1)

Guffi –temaveckor (år1)

Tjejgrupp special (år 2)

Skaparglädje (år 1)

Motorminnen (år 1)

G-huset rider! (år 2)

Sommar på G (år 2)

Kvinnobad (år 1)

Rast med frisk luft (år 1)

Veckans bana (år 1)

Fysisk aktivitet på recept (år 1)

Mediagruppen (år 2)

Mångfaldsvecka 55 000 kr

Trygghetsvandringar 25 000 kr

Drogförebyggande arbete 52 000 kr

Utbildning: 61 000 kr

Övrigt: 67 000 kr

Utbildning för Folkhälsorådet i form av gemensam utbildningsdag för de två råden i Skara och Götene i Barnkonventionen.

Lokala och externa dialoghändelser

Utbildning i socioekonomi

Utbildning i drogförebyggande frågor på konferens Förebygg.nu, 7 personer från kommunen

Föreläsningar för allmänhet i folkhälsoområdet

Stöd till folkhälsoarbetet i kommunen, t.ex. skateparksinviqning, jubileum, föreläsningar

Folkhälsorådet sponsrar Kommunguiden samt almanacka till högstadieelever

Deltagit på föreläsningar i trygghet- och folkhälsans tecken

Litteratur

Representation

Folkhälsorådet har under år 2013 förbrukat totalt: 460 000 kr (435 000 kr)